

Nieuwsbrief VEAN ERF Updates - Nummer 06, 2019

Nummer 6, 2019

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:1999](#) 05-03-2019

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:1820](#) 26-02-2019

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:1587](#) 19-02-2019

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2019:403](#) 06-02-2019

Rechtbank

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2019:1825](#) 27-02-2019

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2019:1053](#) 20-02-2019

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2019:833](#) 20-02-2019

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2019:861](#) 19-02-2019

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2019:563](#) 13-02-2019

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2019:1725](#) 12-02-2019

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2019:810](#) 06-02-2019

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2018:5084](#) 30-08-2018

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2017:10938](#) 29-06-2017

RECHTSPRAAK

Twijfel over wilsbekwaamheid. Zorginstelling moet medisch dossier van erflaatster afgeven aan kind.

In dit kort geding vordert een dochter van erflaatster afgifte van het medisch dossier van haar moeder. De dochter heeft dit nodig om in een andere procedure haar bewijsopdracht te kunnen vervullen, dat moeder bij het opstellen van haar testament wilsonbekwaam was. De tuchtrechter heeft intussen vastgesteld dat de instrumenterend notaris op dit punt onzorgvuldig is geweest.

De kortgedingrechter wijst de vordering toe. De zorginstelling heeft weliswaar een beroepsgeheim (art. 7:457 BW), maar de dochter heeft een zwaarwegend belang bij doorbreking van de geheimhoudingsplicht en er zijn concrete aanwijzingen dat sprake was van wilsonbekwaamheid. De dochter heeft voorts onvoldoende alternatieve mogelijkheden om dit te kunnen aantonen.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 19-02-2019

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2019:861

Zaaknummer: C/02/354055 / KG ZA 19-27

Rechters: G.J.E. Poerink

Wetsartikelen: 7:457 BW

RECHTSPRAAK

Inspecteur successierecht kan bescheiden van IB-inspecteur niet overleggen. Vernietiging navorderingsaanslag.

Erflaatster overlijdt in 2002. Aan erfgenaam X is een navorderingsaanslag successierecht opgelegd, omdat X gerechtigd zou zijn tot door erflaatster in het buitenland aangehouden vermogen. De inspecteur baseert dit op een becijfering van de IB-inspecteur (na inkeer door familieleden van X). Aan die becijfering liggen volgens de inspecteur gegevens ten grondslag die hij niet, maar de IB-inspecteur wel heeft en die zijn verstrekt door familieleden van X. De becijfering is wel overgelegd, maar de onderliggende gegevens niet.

Volgens de rechtbank is de inspecteur niet verplicht tot overlegging van gegevens die hij niet heeft. Met de ingebrachte gegevens is de inspecteur echter niet erin geslaagd aannemelijk te maken dat erflaatster vermogen in het buitenland aanhield. De rechtbank vernietigt de navorderingsaanslag en ziet af van terugverwijzing. Zou de inspecteur de onderliggende stukken wel moeten overleggen (art. 8:42 Awb), dan zou dat ook tot vernietiging van de aanslag hebben geleid. Door zelf in de zaak te voorzien – zoals door X verzocht – stelt de rechtbank de inspecteur in de gelegenheid het belang van overlegging van de onderliggende stukken ter toetsing aan een hogere rechter voor te leggen.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 30-08-2018

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2018:5084

Zaaknummer: AWB - 17 _ 4680

Rechters: W.A.P. van Roij

Wetsartikelen: 8:42 Awb

RECHTSPRAAK

Vereffenaar nalatenschap betwist geldigheid huurovereenkomsten die door beheerder zijn aangegaan.

Erflaatster geeft in 2008 het beheer en de administratie van een aantal van haar panden uit handen aan een bv. De bv is daardoor bevoegd om huurovereenkomsten te sluiten. Na erflaatsters overlijden vordert de benoemde vereffenaar van de nalatenschap ontruiming van de panden. Volgens de vereffenaar gaat het om meer dan dertig bewoners.

De bewoners die voor erflaatsters overlijden met de bv een huurovereenkomst zijn aangegaan, hebben volgens de rechtbank een geldig woonrecht. Zij zijn geen huur verschuldigd aan de nalatenschap, omdat zij een contract hebben met de bv en niet met de vereffenaar of de erfgenamen.

Na erflaatsters overlijden heeft de executeur de beheersovereenkomst met de bv (opdracht) bevoegdelijk opgezegd (art. 4:145 BW). De vereffenaar is niet gebonden aan huurovereenkomsten die daarna zijn gesloten door de bv.

De bewoners zonder woonrecht moeten de panden verlaten en ervoor zorgdragen dat zij aldaar worden uitgeschreven uit de Basisregistratie Persoonsgegevens of de Kamer van Koophandel. De vereffenaar heeft als beheerder (art. 4:211 BW) belang bij de uitschrijving, omdat de inschrijvingen de verkoopbaarheid van de panden negatief beïnvloeden.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 29-06-2017

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2017:10938

Zaaknummer: 5206878 \ CV EXPL 16-5284

Rechters: G.A.F.M. Wouters

Wetsartikelen: 4:211 BW

RECHTSPRAAK

Internationale nalatenschap. Machtiging voor verwerping namens minderjarige. Bevoegdheid rechter.

De ouders van twee in Nederland woonachtige minderjarige kinderen verzoeken machtiging om een nalatenschap namens de kinderen te verwerpen (art. 4:193 BW). Het betreft een internationale nalatenschap. Erflater was van plan om, na ruim twintig jaar woonachtig te zijn geweest in Polen, zich in Nederland te vestigen, onder meer omdat hij ernstig ziek was. Kort na zijn inschrijving in Nederland is erflater overleden.

Volgens de kantonrechter lag erflaters laatste gewone verblijfplaats in Polen (art. 4 Erfrechtverordening) en is het Poolse erfrecht van toepassing (art. 21 lid 1 Erfrechtverordening). Naast het Poolse gerecht is in dit geval de Nederlandse rechter bevoegd om het verzoek te behandelen (art. 13 Erfrechtverordening). Echter, het is mogelijk dat de verwerping (met Nederlandse machtiging) in Polen niet als formeel geldig wordt beschouwd (preambule Erfrechtverordening, randnummer 33). Dit heeft de kantonrechter verzoekers ter zitting voorgehouden. Onder de gegeven omstandigheden en met inachtneming van de doelstelling van de verordening, namelijk het vergemakkelijken van erfrechtprocedures met een Europees karakter, ziet de kantonrechter aanleiding om het voorliggende verzoek toch te behandelen zonder dat het Poolse gerecht hiervan op de hoogte is.

Uit de toegestuurde documenten blijkt nog niet dat de nalatenschap negatief is. De kantonrechter geeft in deze tussenbeschikking verzoekers de gelegenheid om aanvullend documenten over te leggen waaruit blijkt dat de nalatenschap door één of meer van erflaters kinderen in Polen is verworpen. Dit zou voor de kantonrechter aanleiding kunnen zijn om aan te nemen dat de nalatenschap negatief is en aan de minderjarige kinderen van verzoekers toekomt.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 20-02-2019

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2019:833

Zaaknummer: 7324904 UT VERZ 18-23641

Rechters: A.M. Crouwel

Wetsartikelen: 4:193 BW, 4 Erfrechtverordening, 13 Erfrechtverordening en 21 Erfrechtverordening

RECHTSPRAAK

Ouderlijke boedelverdeling. Vordering kind verjaart na 20 jaar.

Moeder is in 1978 overleden. Haar nalatenschap is testamentair geheel toegedeeld aan vader (horizontale ouderlijke boedelverdeling, art. 4:1167 oud BW). De twee kinderen (D en E) hebben volgens de boedelbeschrijving uit 1980 elk een vordering op vader verkregen van bijna 100.000 NLG. Vader overlijdt in 1999 en is daarvoor in gemeenschap van goederen hertrouwd met X. Vader heeft kind E tot enig erfgenaam benoemd. De ontbonden huwelijksgemeenschap is toegedeeld aan X, waarbij kind E een vordering wegens overbedeling op X kreeg. X overlijdt in 2012.

Nadat de executeur de nalatenschap van X heeft vereffend, stelt de enig erfgenaam van kind D een vordering te hebben op de nalatenschap van X, volgend uit het testament van de moeder van D. Volgens de rechtbank betekent dit niet dat de executeur wordt heropend. De nagekomen vordering moet door de gezamenlijke erfgenamen worden afgewikkeld. De erfgenaam van D is niet-ontvankelijk in haar vordering jegens de voormalige executeur van X.

Een aantal erfgenamen van X wordt bij verstek veroordeeld tot betaling (art. 139 Rv). Volgens de andere erfgenamen van X is de vordering – 18 jaar na het overlijden van de vader van D – te laat ingesteld.

De rechtbank oordeelt dat de vordering nog niet is verjaard. Zou sprake zijn geweest van een overeengekomen verdeling van de nalatenschap van moeder, dan zou de verjaringstermijn van artikel 3:307 lid 1 BW gelden (vijf jaar). In dit geval is de vordering ontstaan door het ouderlijke boedelverdelingstestament (art. 4:1167 oud BW) en geldt dat, bij gebreke van een andere verjaringstermijn, de rechtsvordering pas verjaart door verloop van twintig jaar (art. 3:306 BW).

Een beroep op artikel 3:315 BW – aanvang verjaringstermijn voor het opeisen van een nalatenschap – wijst de rechtbank ook af. De erfgenaam van D eist de nalatenschap van moeder niet op. Dat heeft D na moeders overlijden al gedaan door zijn testamentaire onderbedelingsvordering op vader te aanvaarden.

Voorts wijst de rechtbank rechtsverwerking af. Het enkele stilzitten is voor rechtsverwerking

onvoldoende (zie bijv. HR 11 november 2016, ECLI:NL:HR:2016:2574, r.o. 4.2). Het aannemen van rechtsverwerking op basis van uitsluitend tijdsverloop zou de rechtszekerheid voortvloeiend uit de vaste verjaringstermijnen overigens ondermijnen.

Voorts is in geschil of vader zijn schuld aan kind D tijdens leven al heeft afgelost. Kort na vaders overlijden heeft X in een notariële verdelingsakte verklaard dat vader zijn schuld aan kind D in de jaren tachtig heeft afgelost. Deze partijverklaring heeft echter geen dwingende materiële bewijskracht (art. 157 Rv). Toch gaat de rechtbank voorshands uit van de juistheid van de verklaring, omdat de (onderhandse) verklaringen van de notaris en de boekhouder hiermee stroken en concrete aanwijzingen voor het tegendeel ontbreken.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 13-02-2019

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2019:563

Zaaknummer: 446894 HA ZA 17-744

Rechters: J.F. Beens

Wetsartikelen: 3:306 BW, 3:307 BW, 3:315 BW, 4:1167 oud BW, 139 Rv en 157 Rv

RECHTSPRAAK

De na liquidatie van stichting opengevallen nalatenschap is geen bate die heropening vereffening rechtvaardigt.

Voormalig bestuurder (stichting X) van een aantal rond 2012 geliquideerde stichtingen verzoekt om heropening van de vereffening als bedoeld in artikel 2:23c BW, met benoeming van zichzelf tot vereffenaar.

Volgens stichting X is sprake van (potentiële) baten in de vorm van erfstellingen en legaten ten behoeve van de geliquideerde stichtingen in nalatenschappen die na de liquidatie zijn opengevallen. In beginsel vervalt de making als de erfgenaam of legataris bij het openvallen van de nalatenschap niet meer bestaat (art. 4:56 BW), zoals de onderhavige geliquideerde stichtingen. Dit is slechts anders als stichting X, op grond van uitleg of aanvulling van het testament, als rechtsopvolger van de geliquideerde stichtingen zou kunnen worden aangemerkt. De rechtspraak is op dat vlak echter niet eenduidig. Om het risico te vermijden dat de verkrijgingen worden misgelopen, stelt stichting X voor om de vereffening te heropenen en de stichtingen te fuseren met stichting X.

De rechtbank wijst het verzoek af. De bate in de zin van artikel 2:23c BW kan weliswaar ook na het einde van de vereffening opkomen, maar moet dan wel in verband staan met een rechtsverhouding die er daarvoor al was. Dat laatste is hier niet het geval.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 12-02-2019

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2019:1725

Zaaknummer: C/09/552892 / HA RK 18-237

Rechters: H.J. Vetter

Wetsartikelen: 2:23c BW en 4:56 BW

RECHTSPRAAK

Berekening legitieme portie. Reikwijdte informatieplicht. Geen zoekplaatje, maar ook eigen verantwoordelijkheid legitimaris.

X is door zijn vader onderfd. Kinderen Y en Z zijn de enige erfgenamen. X beroept zich op zijn legitieme portie. X heeft zich in 2013 door een advocaat laten bijstaan, toen de erfgenamen overeenstemming bereikten over de hoogte van de legitieme portie van X, op basis van informatie aangereikt door de executeur. X heeft toen een verklaring ter finale kwijting ondertekend, onder de voorwaarde dat de aangeleverde informatie juist en volledig was. Nu beroept X zich op de voorwaarde en vraagt Y en Z nadere bescheiden (art. 4:78 BW). Volgens X heeft vader Y en Z bevoordeeld door percelen aan hen over te dragen in verpachte staat en is met die bevoordeling ten onrechte geen rekening gehouden in 2013. Volgens de rechtbank komt X in dit geval geen beroep toe op de voorwaarde in de kwijtingsverklaring.

Vaststaat dat de advocaat van X de leveringsakten kende, waarin de verpachte staat is vermeld. De vraag die resteert, is of van de executeur had mogen worden verwacht dat hij X expliciet wees op de mogelijke aanwezigheid van een schenking. Volgens de rechtbank is dit, gelet op de omstandigheden, niet het geval.

De rechtbank wijst onder meer op het volgende. De leveringsakten zijn niet bepaald onduidelijk en vermelden de (getaxeerde) waarde in verpachte staat. X was betrokken bij de agrarische familiemaatschap en heeft de strekking van de akte moeten kunnen overzien. X liet zich bijstaan door een advocaat. Artikel 4:78 BW ('desverlangd') geeft de legitimaris een eigen verantwoordelijkheid. De legitimaris moet zelf een berekening maken of een aangereikte berekening (laten) controleren. X heeft in 2013 weliswaar om taxaties gevraagd, maar ondanks het ontbreken daarvan gemeend de berekening te moeten accorderen.

Het zou anders zijn als de erfgenamen of executeur bewust een schenking zouden hebben verzwegen of bewust informatie zodanig zouden hebben gepresenteerd dat het als het ware een zoekplaatje zou worden voor X. Dit is niet vast komen te staan. X had voldoende bescheiden en had bij twijfel moeten doorvragen.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 06-02-2019

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2019:810

Zaaknummer: C-01-330452 - HA ZA 18-89

Rechters: A.G.M.H. Bennenbroek

Wetsartikelen: 4:78 BW

RECHTSPRAAK

Inbreng door erflaatster in buitenlandse familiestichting telt mee voor legitieme.

Dit arrest is het vervolg op het tussenarrest van 4 september 2018 (ECLI:NL:GHARL:2018:7927). Toen oordeelde het hof – mede op basis van het leerstuk van aanpassing – dat de bevoordeling door moeder van haar kinderen via een Liechtensteinse familiestichting (inbreng en begunstiging) meetellen voor het berekenen van de legitimaire massa in haar nalatenschap en het legitiem tekort. In het onderhavige arrest becijfert het hof een en ander.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 05-03-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:1999

Zaaknummer: 200.172.713/01

Rechters: W. Breemhaar, M.E.L. Fikkers en O.E. Mulder

Wetsartikelen: 2:285 BW en 4:46 BW

RECHTSPRAAK

Geschil over schenkingsverbod in testamentair fideïcommis de residuo. Vervolg procedure. Hof bezigt begrijpelijke taal voor opgeroepen partijen.

Vader is in 1996 overleden. De erfdelen van zijn kinderen heeft hij belast met een fideïcommis de residuo, voor het geval zij kinderloos overlijden. Daarbij heeft erflater bepaald dat de bezwaarde ‘niet bij schenking’ over het bezwaarde vermogen kan beschikken ‘anders dan aan personen die afstammelingen van mij zijn’.

Kind X heeft aan haar zuster Y (ook erfgenaam van vader) twee (herroepelijke) schenkingen gedaan uit het bezwaarde vermogen, onder de opschortende voorwaarde van (onder meer) het overlijden van X. Y is enig erfgenaam van X.

Na het (kinderloos) overlijden van X stelt een ander kind (Z) dat X niet bevoegd was tot deze schenkingen ter zake des doods, althans dat de schenkingen in strijd zijn met de goede trouw. Volgens Z is het fideïcommissaire erfdeel uit vaders nalatenschap onvervreemd en onverteerd aanwezig.

Het hof komt aan een inhoudelijke beoordeling nog niet toe, vanwege procesrechtelijke onvolkomenheden. Er is sprake van een processueel ondeelbare rechtsverhouding, zowel ten aanzien van de vraag of de schenkingen geldig zijn als ten aanzien van de (kennelijke) vordering van Z tot verdeling van het fideïcommissaire vermogen. Het hof stelde Z op 27 februari 2018 (ECLI:NL:GHARL:2018:2000) in de gelegenheid de niet opgeroepen personen – de andere verwachters en de executeur en bewindvoerders indien nog in functie – als partijen in het geding te betrekken (art. 118 Rv). Dat is inmiddels gebeurd. Het hof verlangt thans dat Y ten behoeve van een comparitie van partijen een overzicht geeft van de fideïcommissaire verkrijging van X uit vaders nalatenschap en het verloop van dat vermogen.

Ten behoeve van de opgeroepen kinderen en kleinkinderen vertaalt het hof bepaalde onderdelen van het arrest uit 2018 kort naar een ander, begrijpelijker taalregister.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 26-02-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:1820

Zaaknummer: 200.201.694

Rechters: J.H. Lieber, R. Prakke-Nieuwenhuizen en M.H.H.A. Moes

Wetsartikelen: 118 Rv

RECHTSPRAAK

Diverse geschillen bij verdeling nalatenschap. Advocaatkosten en verplichtingen van ontslagen executeur. Gebruiksvergoeding woning. Verbeuren en schuldtoerekening.

De ouders van vier kinderen zijn in 2008 en 2009 overleden. Bij de afwikkeling van de nalatenschappen rijzen verschillende geschillen tussen enerzijds de zuster en anderzijds haar drie broers, van wie een executeur was.

De executeur is ontslagen. De zuster verlangt tevergeefs alsnog een boedelbeschrijving van hem. Die verplichting (art. 4:146 lid 2 BW) geldt slechts voor de executeur en niet langer voor de ontslagen executeur, aldus het hof. Wel moet de ontslagen executeur rekening en verantwoording afleggen aan de erfgenamen die hem opvolgen in het beheer (art. 4:151 BW).

De advocaatkosten die de executeur in de ontslagprocedure heeft gemaakt, blijven voor zijn rekening. Hij was niet verplicht om een advocaat in de arm te nemen en had bovendien de kosten kunnen voorkomen door zijn executeursfunctie naar behoren uit te oefenen of anders zelf ontslag te nemen.

Broer A heeft na het overlijden van de ouders door de week bijna twee jaar gebruik gemaakt van hun woning. Hij was daartoe in beginsel bevoegd (art. 3:169 BW). De zuster heeft niet met het gebruik ingestemd. Volgens het hof is het redelijk en billijk dat broer A een gebruiksvergoeding aan de nalatenschap betaalt, ook al hield broer A door zijn gebruik krakers en dieven op afstand. Het voordeel voor broer A – het uitsparen van hotelovernachtingen, begroot op 50 euro per nacht (art. 3:166 lid 3 BW) – moet hij aan de nalatenschap vergoeden.

Broer A heeft geld geleend van vader. De rechtbank oordeelde dat hij als erfgenaam zijn aandeel in deze vordering van de nalatenschap heeft verbeurd. Dit betekent, aldus het hof, dat deze vordering aan drie van de vier erfgenamen toekomt en niet meer bij de verdeling van de nalatenschap tussen alle erfgenamen aan de orde kan komen. De vordering is ook niet vatbaar voor toerekening op het erfdeel van broer B (art. 3:184 BW, art. 4:228 BW).

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 19-02-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:1587

Zaaknummer: 200.213.435

Rechters: J.H. Lieber, M.H.H.A. Moes en T. ter Brugge

Wetsartikelen: 3:166 BW, 3:169 BW, 3:184 BW, 4:146 BW, 4:151 BW en 4:228 BW

RECHTSPRAAK

Onttrekking door executeur, zonder medeweten andere erfgenamen, voldoende voor zijn ontslag.

Moeder laat haar vier kinderen als erfgenamen achter. Kind X heeft zij tot executeur benoemd. X is om gewichtige redenen ontslagen door de kantonrechter (art. 4:149 BW). X gaat hiertegen in hoger beroep.

Ten eerste stelt het hof zich de vraag of X voldoende belang heeft bij hoger beroep, nu een vervangend executeur de werkzaamheden inmiddels heeft afgerond. Volgens X kan handhaving van de ontslagbeschikking ertoe leiden dat X aansprakelijk wordt gesteld op basis van onzorgvuldig handelen. Het hof ziet hierin voldoende belang voor X en verklaart hem ontvankelijk.

Vervolgens oordeelt het hof dat de kantonrechter X op juiste gronden heeft ontslagen. Een van die gronden is het feit dat X 250.000 euro uit de nalatenschap aan zichzelf heeft overgemaakt, zonder medeweten van de andere erfgenamen. X wilde dezelfde bedragen uitkeren aan de andere erfgenamen, maar stelde daarbij de eis dat zij hem vrijwaarden voor de erfbelasting. Die betalingen werden volgens X slechts opgehouden doordat de aanslag erfbelasting op zich liet wachten. Volgens het hof is het enkele feit dat X als executeur, zonder medeweten van de andere erfgenamen, het bedrag aan zichzelf overmaakte, een gewichtige reden voor zijn ontslag.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 06-02-2019

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2019:403

Zaaknummer: 200.237.950/01

Rechters: A.N. Labohm, S.H.M. van der Heiden en A.R.J. Mulder

Wetsartikelen: 4:149 BW

RECHTSPRAAK

Bedrijfsovername tegen agrarische waarde. Bevoordeling telt mee voor berekening legitieme van bedrijfsopvolger zelf.

Vader heeft zoon X onterfd en zijn twee dochters tot enige erfgenamen benoemd. De onterving vindt volgens het testament zijn oorzaak in het feit dat X het landbouwbedrijf onder gunstige voorwaarden heeft overgenomen van vader, zodat X het bedrijf kon voortzetten toen vader in 1997 uit de maatschap trad. X doet na vaders overlijden beroep op zijn legitieme portie. X en de executeur-afwikkelingsbewindvoerder zijn het niet eens over de omvang van de legitimaire massa en daarmee over de legitieme portie van X. De vraag is of vader bij de bedrijfsovername een materiële schenking heeft gedaan aan X die meetelt bij het berekenen van zijn legitieme.

De rechtbank merkt ten eerste op dat in het algemeen niet snel een schenking wordt aangenomen bij een agrarische bedrijfsovername tegen een koopprijs die lager is dan de waarde in het economische verkeer. Veelal gaat het dan om een situatie dat de andere kinderen – niet de bedrijfsopvolger – beroep doen op hun legitieme portie. Dan past het niet dat de wens van de erflater wordt doorkruist, doordat de bedrijfsopvolger in financiële problemen komt als de andere kinderen beroep doen op hun legitieme portie.

In dit geval doet zich echter de omgekeerde situatie voor. De bedrijfsopvolger beroept zich op zijn legitieme portie. Omdat erflater blijkens zijn testament van mening was dat X bij de bedrijfsovername is bevoordeeld en hij zijn dochters daarvoor wilde compenseren, heeft hij X onterfd. Gelet op deze uitdrukkelijke wens van erflater, ziet de rechtbank geen aanleiding om met de hiervoor beschreven terughoudendheid te oordelen over de vraag of X bij de bedrijfsovername is bevoordeeld.

De rechtbank is van oordeel dat X bij de bedrijfsoverdracht is verrijkt en erflater is verarmd. Dat een prijs is overeengekomen waarbij het bedrijf nog rendabel kon worden geëxploiteerd, maakt dat niet anders. Hetzelfde geldt voor het feit dat de belastingdienst geen schenking heeft geconstateerd. De enkele vraag die de rechtbank moet beoordelen is of erflater een hogere prijs had kunnen genereren als hij het bedrijf niet aan X zou hebben overgedragen. Het antwoord daarop is ja. Voorts heeft erflater, volgens de rechtbank, X willen bevoordelen. Vader

is zich in 1997 bewust geweest van de bevoordeling van X en heeft toen al gezocht naar manieren om zijn dochters daarvoor te compenseren.

De bevoordeling van X in 1997 telt mee voor de legitimaire massa en wordt toegerekend op de legitieme portie van X (art. 4:70 BW).

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 27-02-2019

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2019:1825

Zaaknummer: C/09/555403 / HA ZA 18-717

Rechters: J. Brandt

Wetsartikelen: 4:70 BW

RECHTSPRAAK

Ontkenning en vaststelling vaderschap voor lager tarief erfbelasting. Termijnoverschrijding niet fataal.

Kinderen X en Y zijn tijdens het huwelijk van hun vader en moeder geboren. Na het overlijden van de ouders is in 2011 door DNA-onderzoek vastgesteld dat Z hun biologische vader is. Z overlijdt in 2015 en heeft X en Y tot zijn erfgenamen benoemd.

X en Y verzoeken om ontkenning van het vaderschap van hun juridische vader (art. 1:200 BW) en willen daarna het vaderschap van Z laten vaststellen (art. 1:207 BW), zodat X en Y voor de erfbelasting onder het kindtarief vallen. De vraag is of de overschrijding van de termijn van artikel 1:200 lid 6 BW (drie jaren) aan de ontkenning van het vaderschap in de weg staat. Volgens X en Y vormt het vasthouden aan de termijn in dit geval een ongerechtvaardigde inmenging in het familie- en gezinsleven en is het in strijd met artikel 8 EVRM (family life). Het Openbaar Ministerie trekt dit als belanghebbende tevergeefs in twijfel.

De rechtbank stelt vast dat Z in gezinsverband met X en Y heeft geleefd. Daarnaast betaalde Z hen zakgeld en droeg hij, ook financieel, bij aan hun verzorging en opvoeding. De rechtbank ziet niet in hoe de rechtszekerheid zou worden geschaad bij het niet vasthouden aan de wettelijke termijnen. X en Y behoeven in dit geval geen bescherming nu zij allen al geruime tijd meerderjarig zijn, maar zij hebben wel belang bij het vestigen van een familierechtelijke band. Nu het belang van X en Y niet wordt beschermd door de wettelijke termijn, maar hierdoor juist wordt geschaad, vormt de termijnstelling in dit geval een ongerechtvaardigde inmenging in de zin van artikel 8 lid 2 EVRM.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 20-02-2019

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2019:1053

Zaaknummer: C/13/646686 / FA RK 18-2541

Rechters: H.C. Hoogeveen

Wetsartikelen: 1:200 BW, 1:207 BW en 8 EVRM